Dalibor Vácha

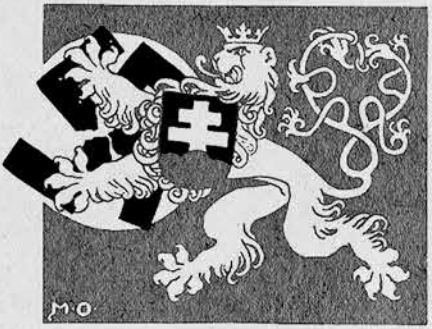
JSME TADY

Román o československém září 1938

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Svatý Václave,
pohlédni na nás a pros za nás
Boha!

Pohlédni na nás a netrestej
bezradného, vrtošivého,
ke zlé hmotě připoutaného,
tesklivé
lidu svého!

Své srdce laskavé nám dej
a oči mírné a ruce moudré,
jež nezavedou na scestí
v trampoty a neštěstí
naše děti.

Když my už hyneme v hněvu a sváru
a Čechu je Čech vlkem,
nedej zahynouti budoucím!

K praporci tvému
přesvatému
budou zas hledět v zbožnosti,
za tebou půjdou v radosti
do nových let
tisíců.
Jsou jejich srdce čistá a sladká
a jako tebe v poli kdys,
i je andělé provázejí.
Ať není, jako naše, vratký jim cesta, kterou spějí
k světlu.

A zemi jejich, ladnou a žírnou,
požehnej, svatý kníže, mírnou
a tichou rukou svou!
Neboť jen pro ně po tisíce let
voněla lípa a hořel květen
a zpíval ručej lučinou.
Jestli tě pohled na nás rmoutí,
jakže bys jim moh' dát zahynouti,
Svatý Václave,
vévodo české země?[*]

---

[*] MEDEK, Rudolf, Svatý Václave, pros za nás, in: MEDEK, Rudolf, *Český ráj*, Praha 1937, s. 59–60.

Kulomety a granáty proti stát. orgánům

Jen obavy z mezinárodní zápletky zdržují okamžitou likvidaci tohoto případu

V úřední zprávě vydané o tom, že na celém území republiky byl zjednán naprostý klid a pořádek a všude veškeré pokusy a nepokoje byly potlačeny — uvedeno je — až na jediný případ. Protože tato výjimka mohla by vésti k novým pověstem, sdělujeme, že se jedná o pohraniční obec Schwaderbach, která leží úplně na hranicích a sousedí stavebně s obcí, která leží už v Sasku.

Demonstranti tam mají možnost uchýliti se okamžitě na cizí státní území.

Úřední zpráva praví:

V obci Schwaderbach, okres Kraslice, jež leží těsně na stát. hranici a souvisí stavebně s obcí Achsenberg v Sasku, od které ji dělí jen hraniční čára, vznikla obtížná situace, neboť odbojná obyvatelstvo je tu vyzbrojené nejen revolvery a puškami, ale i ručními granáty a kulomety, které si patrně opatřilo z ciziny.

Výtržníci mají možnost uchýlit se kdykoliv na území sousedního státu. Z čsl. strany byla obec isolována bezpečnostní pohotovostí.

Případ nebyl dosud likvidován, protože je snaha vyloučit pokud možno ztráty na lidských životech a protože při hraniční poloze ohnisku odboje chce se zamezit jakékoliv možnosti vyvolat z akce mezinárodní zápletku.

KAPITOLA PRVNÍ

KULOMETY A GRANÁTY PROTI STÁT. ORGÁNŮM

V obci Schwaderbach, okres Kraslice, jež leží těsně na stát. hranici a souvisí stavebně s obcí Achsenberg v Sasku, od které ji dělí jen hraniční čára, vznikla obtížná situace, neboť odbojné obyvatelstvo je tu vyzbrojené nejen revolvery a puškami, ale i ručními granáty a kulomety, které si patrně opatřilo z ciziny. Výtržníci mají možnost uchýlit se kdykoliv na území sousedního státu. Z čsl. strany byla obec isolována bezpečnostní pohotovostí. Případ nebyl dosud likvidován, protože je snaha vyloučit pokud možno ztráty na lidských životech a protože při hraniční poloze ohniska odboje chce se zamezit jakékoliv možnosti vyvolat z akce mezinárodní zápletku.

Polední list ze dne 15. září 1938

ŠUMAVA

Strážmistr Karel Maleček proklínal mokro v botách, ranní chlad, ordnery, kvůli kterým neseděl nebo neležel v klidu někde v teple, ale plahočil se po vlhkém lese. Na botách si vždycky zakládal, vždyť pro něj byly nejdůležitější součástí výstroje, ale teď měl začínajícího žraloka na levé botě a teklo mu i do pravé.

Zatracené povstání. Zatracení skopčáci. Zatracený Hitler.

SUTERÉN
OŠETŘOVNY
OPERAČNÍ SÁLY
PŘÍJEM

„Nekouřím…“ Po krátkém váhání si Barbora přece jenom vzala. „A vždycky jste říkala, že v budově nemocnice se nemá kouřit, dokázala jste za to seřvat i lékaře.“ Rozkašlala se, protože tohle byla asi její pátá cigareta v životě.

„To bylo dřív, teď je všechno jinak,“ odtušila vrchní a potáhla mocně z cigarety, až se její konec rozzářil v šeru suterénu jako kometa.

Zvenku se ozval jekot poplachové sirény.

Barbora se chtěla zvednout, ale pevná Martina ruka ji zadržela: „Seď, dokouříme to a půjdeme nahoru. Myslím, že si to zasloužíme.“ Barbora měla za celé roky práce v téhle nemocnici poprvé pocit, že ji vrchní bere jako lidskou bytost, ne jako kus nábytku, na který se dá tak dlouho křičet, až udělá to, co chcete.

***

Pokud si Barbora myslela, že dopoledne byl očistec a odpoledne peklo, nedokázala pojmenovat, co je čekalo jejich první válečnou noc.

„Vyřadit, odnést, stranou, pokoj osm,“ houkla vrchní na dva ztahané nemocniční sluhy. Podlaha byla pokrytá krví a vším možným, co střepinami pořezané nebo ohněm poničené lidské tělo nabízí.

„Mohli…“ Pokoj osm byl pro beznadějné případy. Za jiných okolností by se je pokusili zachránit. Dnes? Není čas. Fronta je příliš dlouhá.

„Nemohli,“ odmítala Marta s Barborou jakoukoliv diskuzi. Operační sály byly přeplněné, někteří chirurgové operovali již patnáct hodin v kuse. Dokonce se jakési operační sály improvizovaly z několika pokojů, tam zase úřadovali doktoři jiných specializací, kteří měli chirurgii naposledy na škole. Ale i gynekolog dokáže nějakým způsobem uzavřít ránu po amputaci končetiny, neboť zkrátka musí, protože mu nic jiného nezbývá. Nemohli

posílat na sály zraněné s malou šancí na přežití, zabili by tak jiné, kteří tu šanci mají větší, a ti první by stejně mohli zemřít.

Ozvala se hrozná detonace a celá budova nemocnice se otřásla.

Dosud zbylé sklo v oknech se vysypalo. Naštěstí ho držela přibližně pohromadě lepicí páska, okenní tabulky se neproměnily ve skleněný šrapnel, který trhá, párá, oslepuje. I takové zranění už tady ošetřovali. Patřilo k nejděsivějším. A pak popáleniny…

Barbora se automaticky naklonila nad zraněného desetiletého chlapce, který na ni mlčky zíral velkýma, vyděšenýma očima.

„Rozsáhlá vnitřní zranění, tlaková vlna, zlámané obě nohy," šeptla jí do ucha Marta. „V téhle situaci pro něj nemůžeme nic udělat."

Chlapec chytil Barboru za ruku, pevně, hodně pevně.

Venku vybuchly další bomby.

Vypadla elektřina.

„Pomoz jim s těmi…" zavolala Marta na Barboru, ale když viděla chlapcův křečovitý stisk, jen dodala: „Udělám to sama."

Stisk po chvíli povolil.

„Odvezte ho," hlesla Barbora k členu dobrovolného Červeného kříže, kterých do nemocnice dorazilo během dne již asi sto a okamžitě se ujali pomocných, obvykle těch nejnepříjemnějších a nejšpinavějších prací. „Odvezte ho na osmičku, prosím, jen opatrně."

***

„Pojďte se mnou sestro, prosím," doktor Sirový ani nevypadal unaveně. Těžko říct, kolik pacientů už mu prošlo rukama, nesnadno odhadovat, kolik mu jich pod rukama zemřelo. Snažil se, dřel jako kůň, ale proti osudu a možná Bohu ani sebelepší chirurg nic nesvedl. Smířil se s tím?

Nejhrubší frontová medicína, říkal si. Předchozí válku zažil jako malý kluk, nikdy ve skutečnosti na frontě nebyl, z vlastní zkušenosti to tedy neviděl, ale tohle byla nejhrubší frontová medicína. Nešlo o kvalitu, šlo o rychlost.

A dělaly se chyby.

Velké.

Zakázal si nad těmi chybami přemýšlet jako nad osobami. Byla to jeho ponaučení pro příští praxi.

„Pojďte, sestři, prosím," zopakoval a tmavým schodištěm se vydal nahoru.

Barbora netušila, o co mu jde. Automaticky ho následovala. Uplynulo zase šest nebo sedm hodin. Příliv zraněných na okamžik mírně polevil, primář vyhnal „první směnu" a nasadil ty, kteří se bombardovanou Prahou do špitálu dostali se zpožděním. „Máte dvě hodiny pauzu, běžte si odpočinout," řekl jim a on sám se vrátil na sál. Vrchní se také nenechala vyhnat, vedla si statistiku, ještě pár pacientů a může si odškrtnout tisícovku těch, o jejichž budoucnosti rozhodla ve vestibulu, ještě před tím, než se k nim vůbec přiblížil doktor.

×××

„Primář říkal, ať jdeme spát," povzdechl si doktor Sirový, když otevíral plechové dveře vedoucí na střechu. Na spodním rtu mu visela nezapálená cigareta. „Ale já vím, že bych neusnul."

Barbora jen pokývala hlavou, byla přesně tak unavená, doslova přetažená. Kdyby si lehla na kavalec v sesterně, neusnula by, jen by zírala do tmy a možná by se zase rozbrečela.

Vyšli spolu na střechu a Barboře se na okamžik nepodařilo nadechnout. Všechen vzduch se jí zarazil někde v krku a odmítal jak vstoupit, tak vyjít.

Praha byla temná.

JIHOZÁPADNĚ OD PRAHY

Josef František vylezl z pastoušky, která představovala hlavní štáb letky, pilotní místnost i improvizovanou jídelnu, a protáhl se.

Mlha visela nízko.

A nad mlhou byly stejně nízké mraky. Hustě mrholilo.

Nedalo se létat. Jejich letka byla zdecimovaná a podle zpráv z ostatních rozptýlených startovacích ploch ani další jednotky na tom nebyly lépe. Stačil jeden jediný den války a československé stíhací letectvo dostalo takový direkt, že se z něj bude vzpamatovávat velmi dlouhou dobu. Jestli se z něj vůbec vzpamatuje.

Jenže Němci prý také měli slušné ztráty.

Hlásili to v rádiu, od velení letka nedostávala žádné zprávy o celkové situaci v republice.

„Pojď dovnitř, další zprávy!" houknul na něj Vlasta Veselý, další z nemnoha stíhačů jejich letky, který byl stále schopný vlézt do letounu, až se mlha zvedne.

×××

„Nepřítel útočí na mnoha místech naší státní hranice," chrastilo v přijímači, který jeden z déleslouží cích poddůstojníků v řadách mechaniků přivezl z nedaleké vesnice a opravil. „Armáda hlásí těžké boje na jižní Moravě a v západních Čechách. Podle generálního štábu dosud nedošlo k žádnému průlomu našich opevněných linií."

Chlapci okolo přijímače vybuchli nadšením.

„Ticho! Buďte zticha!"

„Naši slavní západní spojenci dosud mlčí, ani Sovětský svaz se dosud nevyjádřil k nastalé situaci. Prezident vyzývá vojáky

i všechno obyvatelstvo republiky k jednotě…“ zase chrčení a nesrozumitelná drnčivá slova. Josef František se natáhl a dlaní praštil do přístroje. „Československé letectvo předchozího dne provedlo několik set startů a povedlo se mu sestřelit nejméně padesát hitlerovských strojů.“

Divoký řev radosti.

„Poslouchejte! Poslouchejte!“

„Armádní velení označuje za naše nejlepší piloty rotmistra Františka Peřinu a nadporučíka Aloise Vašátka se třemi sestřely. Dva nacistické letouny srazil z naší oblohy četař Václav Cukr a také desátník Josef František…“

Následně by mohli v rádiu vysílat třeba Slovanské tance, v malé pastoušce u jednoho zamaskovaného polního letiště vypukl radostný rej, na jehož konci dostal Josef František pořádného hobla.

***

„Přestává pršet, mlha je skoro pryč, mraky se trhají, plocha je způsobilá ke startu i k přistání,“ nadporučík Vybíral převzal velení letky. „Mechanici hlásí, že kapitánův stroj je schopen letu.“ Otočil se na Josefa Františka, který sledoval každé jeho slovo s téměř nábožným očekáváním: „Letíte také, desátníku. Vezmete si kapitánův stroj, máme rozkaz co nejdříve do vzduchu a volné stíhání nad hranicí mraků, což se odhaduje asi v osmi stech metrech. Od jihu k nám míří silné nepřátelské bombardovací svazy.“

„Jo! Kurva!“ neodpustil si Josef František výkřik radosti.

***

Odlepil se od prokleté, ulepené, smrtící země. Letoun pracoval jako hodinky, krev z podlážky kabiny byla odstraněná, otvory v boku provizorně zacelené. Početně slabá letka se probojovala příkrovem mraků a objevila slunce.

Jejich avie, stejně jako většina československých stíhaček té doby neměly radiostanice, nadporučík Vybíral musel velet gesty a pohyby svého stroje. Pěkně složité.

Měli by zůstávat pohromadě.

Jenže to by Josef František nemohl být Josef František.

„Kam zase do prdele zmizel?“ vrčel si nadporučík Vybíral pod vousy. „On se nepoučí.“

×××

Soustředil se nejdříve na svůj dech. Zklidnit, dýchat mělce a pomalu. Nepředýchávat se. Nekazit tělo příliš velkými, rychlými nádechy. Oči pak lépe pracují. Všechno pak lépe pracuje.

Odtrhnul se od zbytku letky, protože…

… protože je nepotřeboval.

Protože se domníval, že sám dokáže víc. Jako vlk samotář. Překáželi by mu a on by překážel jim. Neměl rád hony s tucty lovců, mnohem lepší je jeden dobrý střelec, který na sebe neupoutává velkou pozornost, který…

Co je támhle?

Nejlepší je sám lovec, který si dokáže najít podobnou osamocenou kořist.

A on je takový lovec.

A támhleta tečka, to je jeho kořist.

×××

He-111 byl i přes svůj status bombardéru rychlejší než avie, kterou měl osedlanou Josef František. Jenže pokud si Němec Čechoslováka nevšimne, letí přímo k němu, takže rychlost nebude hrát žádnou roli. A avie dokáže přece jenom letět na plný výkon rychleji, než je cestovní rychlost heinkelu.

Josef František se rozhlédl.

Žádné mlází, do kterého by se schoval.

I když… mraky musí stačit.

***

O nějakou tu minutu později se vynořil z oblaků a rozhlížel se nad sebou. Heinkel se přiblížil, udržoval pořád stejný kurz i výšku, letěl ze severu na jih, možná se ztratil, možná měl technické potíže, možná měl jiný úkol než bombardovat Prahu.

Josef František se znovu zanořil jako žralok.

***

Málem se srazili!

František odhadl kurz nepřátelského bombardéru úplně dokonale, jen nevěděl, že nepřítel nyní klesá až k mírně protrhané pokrývce mraků.

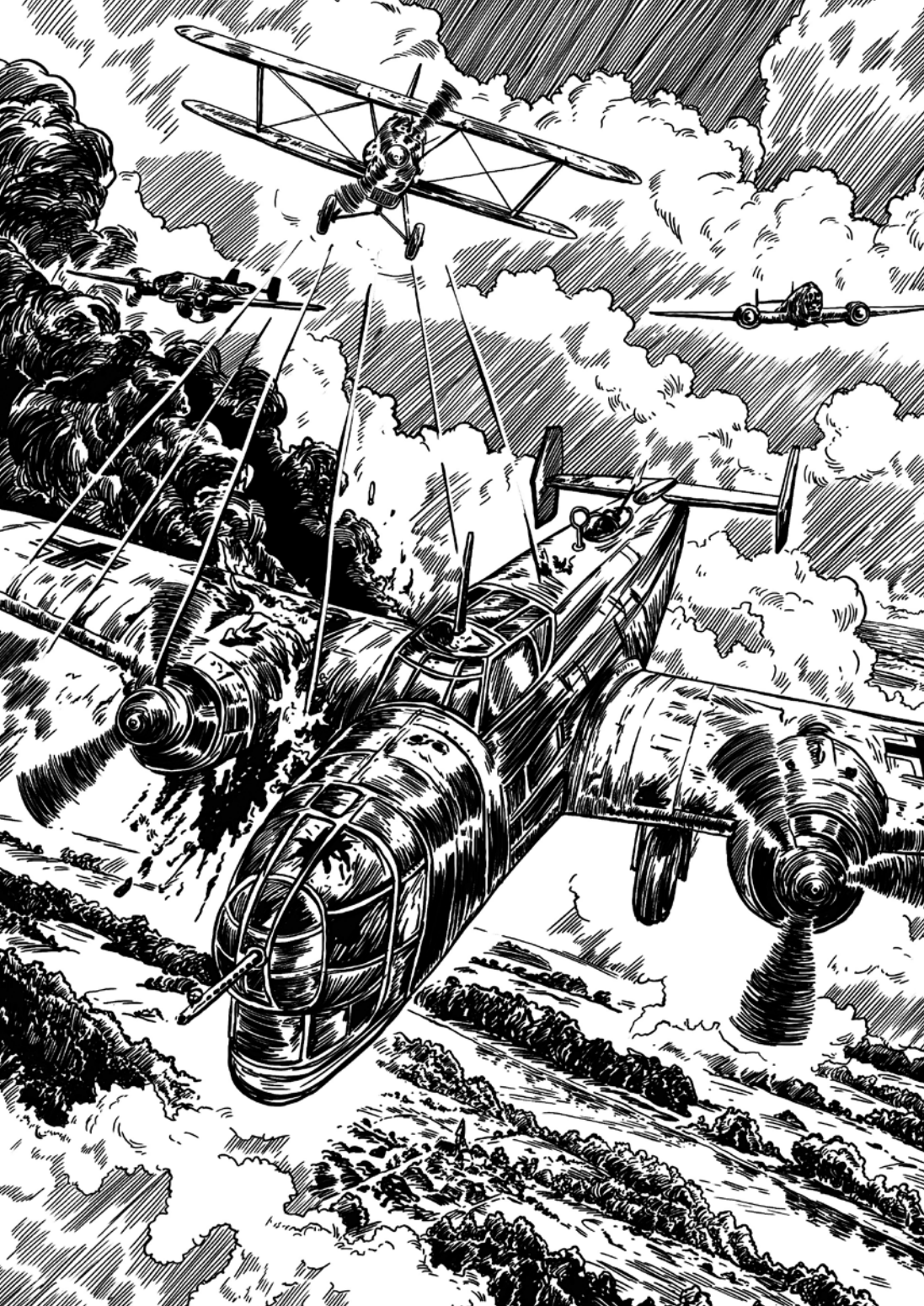
Reflexy jako vždycky stály při Františkovi.

Okamžitě začal pálit ze všech čtyř kulometů. Letoun sebou zaškubal, mírně se vzepjal, ale pilot ho nenechal zdivočet.

Z levého motoru heinkelu vylétly trosky a potom černý dým.

František vylétl asi dvě stě metrů nad nepřátelský bombardér a kličkoval, aby se vyhnul palbě z nepřátelských palubních kulometů, hřbetní střelec ho nechtěl pustit ze zaměřovačů.

Ještě kus dál.

Co dokáže jeden Josef František.
Téměř cokoliv, co si zamane.

ŠUMAVA

„Nemůžeme ho jenom tak vytáhnout a nechat ležet venku," běduje Stach. „Prostě nemůžeme, to by bylo nelidský."

„Jinak to nejde," odmítá debatu Valenta se zafačovanou hlavou. Obvaz má i přes levé oko. Je možné, že by ho nějaký doktor dokázal zachránit, ale je otázkou, zda oko a Valenta vydrží tak dlouho, aby se spolu k doktorovi dostali. „Tady ležet nemůže, budeme o něj jen zakopávat, a to by bylo taky nelidský, šlapat po něm."

„Aspoň ho pohřbíme!"

„Teď?" Valenta zněl unaveně, rány ho navíc musely strašně bolet. Zničený periskop mu pěkně pocuchal obličej. „Teď vážně ne. Prostě ho vyneste ven. Copak si myslíš, že jeho mrtvolu ukradne hejkal, nebo co?"

Čeněk seděl na prázdné bedně od munice ve své chodbičce a mlčel. Díval se na mrtvého Macka. Střílnou vlétla dovnitř střepina a zasekla se mu přímo mezi oči. Zabila ho rychle.

„Netrpěl," poplácal ho po rameni Hašek. „Pojď, uděláme to spolu, dokud se nestřílí."

Stach se sesunul podél stěny na podlahu a jen tiše kvílel. Ani nebrečel, žádné slzy, jen vyluzoval otravné, prázdné zvuky.

„Jdeme na to," důrazně opakoval Hašek.

„Jo."

***

„Ty panty by chtělo namazat, vržou jako kráva, připomeň mi to, mám u mašinkvéru olej," Hašek nesl Macka za nohy, měl sílu jako bejk, vlastně mrtvolu vytáhl ven z bunkru i s Čendou. „Ať nám to tady…," odmlčel se. „Já vím, budu zticha."

„Kam ho dáme?"

„Tady, jen kousek, ale zase ať ho nemáme před vstupem jako nějakou zatracenou rohožku." Poponesli mrtvé tělo. Nebylo okolo něj ani tolik krve, kolik by Čenda čekal. Macek měl již zatlačené oči, tvářil se mírumilovně. Jen to zranění, jen to zranění.

Hašek klesl na kolena, aby nebyl z okolí vidět, položil signalizační prapor, kterým nejdříve mával ze vstupu, aby je nesejmul kulomet ze sousedního bunkru.

„Bude hezká noc, je krásnej vzduch, když zafouká vítr, není ani cítit, že je válka."

V drátech před a okolo řopíků jsou možná desítky postřílených německých vojáků.

Krásnej vzduch?

Čenda si je jist, že cítí pach rozkladu.

Krásnej vzduch.

„Jdeme dovnitř, mladej. Zdar, Jardo, drž nám tam nahoře místo."

***

Valenta se proměnil ve střelce z těžkého kulometu, všichni mají výcvik na všechny pozice v bunkru. Čeňka si vzal k sobě jako pomocníka nabíječe, Stach bude u ventilátoru.

Sesypal se.

Točit kolem ventilátoru je asi tak všechno, čeho bude schopen. Možná. Dýchá, dívá se, poslouchá, je schopen plnit jednoduché příkazy, když mu je někdo pro jistotu ještě dvakrát velmi nahlas zopakuje, ale to je zhruba všechno.

Čenda se vyhýbá pohledu na něj, přesto se tu a tam přistihne, že hledí na tu jeho nehybnou, lhostejnou tvář a oči bez výrazu. Potom si to uvědomí a rychle stočí oči jinam.

„I s jedním okem budu střílet líp než on," mumlá Valenta.

Venku je už skoro tma.

A petrolejky mají stažené na minimum. Petrolej jim dochází stejně dobře jako všechno ostatní.

Čekají.

***

Uplynulo několik nekonečných hodin a pořád čekají. Tlukot jejich srdcí je to nejhlasitější, co…

Zabušení na pancéřová vstupní dvířka.

„To je Macek, on nebyl mrtej, vy jste ho tam odnesli a on nebyl mrtvej," zakvílel zoufale Stach, zhroutil se v chodbičce, schoulil se do klubíčka, zakryl si uši rukama. „Neotvírejte, panebože, neotvírejte! To je Macek!"

Znovu se ozvalo zabušení na dvířka.

I Čeněk znejistěl.

Navíc se ztrátou jednoho periskopu neměli moc dobrý rozhled po okolí. A byla tam tma. A Mackovu mrtvolu opravdu vytáhli ven. Ale zase si byli jistí, že je mrtvý. Nemýlili se?

„Kdo to je, kurva?" zařval Hašek, který přišel do chodbičky a natáhl se přes sténajícího Stach ke střílně.

„Heslo Má vlast! Má vlast! Nestřílejte! Ježíši Kriste! Nestřílejte!" ozval se zvenku křik. „Otevřete prosím! Mám zprávu pro velitele čety. Domluvené heslo je Má vlast!"

Valenta vytáhl od pasu koženou brašnu, kterou zdědil po poručíkovi. Ve svitu elektrické příruční svítilny zkontroloval pomuchlané papíry v tenkém koženém pouzdru, které bylo v brašně uložené.

Kývnul: „Heslo je správné. Čendo, vezmi si pušku, kdyby něco. Hašku, otevři. Vtáhneme ho dovnitř a ty to pak zabouchneš.“

„Tak co bude, chlapi?“ hlas zvenku.

„Jdeme na to!“

×××

„Jméno, hodnost!“

„Martin Valík, svobodník. Kluci, neblbněte. Mám za sebou blbej den, fakt jako blbej den.“

„Jiříku, mazej zpátky ke kulometu. Čendo, postav se tady k tomu kvéru, svobodníka Martina Valíka zvládnu sám.“ Valenta sice viděl třicátníka v československé uniformě, slyšel jeho bezchybnou češtinu, ale přesto měl v ruce odjištěnou pistoli.

„Nejsem nácek, co umí dobře česky,“ svobodník Valík se posadil na podlahu. „Jsem chudák pěšák, co běhá jako blbec po Šumavě a bolí ho nohy. Však vy se taky proběhnete, hoši. Proto jsem tady. Heslo sedmdesát tři, najdi si to v tom sešitku četaři.“

Našel.

„Budeme se stahovat.“

„Správně!“

„Ani nasrat!“ Hašek z vedlejší místnosti.

„Nikam nejdu,“ ozvalo se kňučení zlomeného Stacha.

„Stahuje se celý pluk. Na několika místech nás dobře nalomili, praporu velí kapitán Purmenský, všichni ostatní vyšší oficíři jsou mrví nebo těžce zranění. Předpokládáme pouze ústup nebo úplné zničení regimentu. Pokud budou Němci útočit podobně svéřepě jako včera, neudržíme se.“ Valík dýchal ústy jako závodník.

„Měli jsme…“

„Mě je to jedno, četaři, měl jsem předat velitelům čet vaší roty rozkaz, udělal jsem to. Vy jste vojáci, vy si splňte, nesplňte,“ Valík

pokrčil rameny. „Pokud tady chcete zůstat, budete tady sami a Němci vás ugrilujou. U Lenory používají plamenomety, včera tam málem prošli. A prapor nemá, jak k vám dopravit munici, dostali rozkaz od divize stáhnout muniční trén dál od hranic, pro další použití. Zkracuje se obranná linie. Ale co ti budu, četaři, všechno vysvětlovat sakra. Doběhni si na to, co zbylo z praporního velení, oni ti to rádi vysvětlí."

„Kdy máme odejít?"

„Pro vás je to naplánováno před rozbřeskem. Máš mapu?"

„Tady."

„Jo, tohle je vaše ústupová trasa, tady se setkáte s naší novou obrannou linií, kluci na ni dělali teď celé dva dny. Když všechno dobře půjde, skopčáky ústup překvapí a nepoženou se za vámi, budou si myslet, že je to lest. A taky je."

„Cože?"

„Pěchota od rezervy divize a ženisté jim připravují překvapení na cestě, aby je zpomalili. Dávejte si pak pozor, po kom střílíte, aby to nebyli naši."

×××

„Co to máte za šílence na pravém křídle?" zeptal se ještě Valík, než vyrazil z řopíku pryč.

„Proč se ptáš?"

„Jsou tam jenom v dírách a zastavili všechno, co se dá. Nechápu to."

„A co říká poručík Mikeš na to, že se budeme stahovat."

„Nejdříve mě poslal do hajzlu, doslova, ale potom přijal rozkaz," pokrčil Valík rameny. „Tak mě pusťte, musím se vrátit ke štábu pluku, tam mi určitě dají zase nějaký výživný úkol."

„Nazdar!"

Dalibor Vácha

JSME TADY

Román o československém září 1938

Obálku vytvořil Michael Thomas Purmenský.
Fotografie archiv autora.
Ilustrace Michael Thomas Purmenský.
Redakce Zuzana Kotrmanová.
Jazyková korektura Eliška Tersago.
Vydalo Nakladatelství Epocha s. r. o.,
Kaprova 12, 110 00 Praha 1,
v roce 2026 jako svou 1088. publikaci.
První vydání, 384 stran.
Sazbu a litografii provedl Jaroslav Uhlíř.
Vytiskl Finidr, s. r. o.

#epochalnibeletrie

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Knihy **Nakladatelství Epocha** můžete zakoupit
u svého knihkupce nebo si je lze objednat s 25% slevou přímo u nás:
v e-shopu na adrese: **www.epocha.cz**,
e-mailem na adrese: **objednavky@epocha.cz**,
písemně na adrese: **Kaprova 12/40**, **110 00 Praha 1 – Staré Město**,
nebo telefonicky na čísle: **737 195 997**.